

Byens ældste pengeinstitut fylder 125

Horsens Sparekasse, der er en af lan dets ældste sparekasser, skulle være startet tyve år forinden, men generalpostdirektionen spændte ben

„Forretning er forretning” header et kendt skuespil. Men forretning er mange Ong. Erhvervslivet er et godt udtryk for den brogede mangfoldighed, som gar under

fællesbetegnelsen forretningsverclenen. En ganske særlig form for forretning drives af pengeinstitutterne, disse belt uundværlige institutioner, hvor man kan anbringe sine penge for at få kærkomne renter, hvor man kan lane penge mod - måske ikke sa kærkomne renter hvor checks og veksler er dagligdags begreber, hvor man hjælpes med pantebreve, og hvor man kan køb sin valuta m.

Tidligere indfandt man sig I en sådan virksomhed med den dybeste ærbødighed og hatten i hånden. Mændene og kvinderne bag de høje skranker var - med eller uden grund - sat op på en piedestal, og man mødte dem med den respekt, man mente at skyldte pengevæsenet. Men også her har tiderne ændret sig. Skrankerne er blevet brudt ned. Man har opdaget, at sparekasse- og bankfolk er ganske almindelige mennesker, og i dag er det I højere grad end nogensinde en servicefunktion. som er parat til at række en hjælpende hand.

„Higen efter stads, pynt og luksus”

Til disse forretninger hører Horsens Sparekasse, der den 4. juni fylder 125 år. Hvis man blader i gamle, gulfede papirer eller dykker ned i jubilæums-skrifter, vil man opdage, at sparekassen egentlig skulle være startet en snes år forinden. I 1820 frembyder Horsens et billede af stagnation og fattigdom. „Consumptionen” udgør i 1758 og 1820'erne det samme beløb - knapt 7.000 rigsdalere.

Bygningerne og gaderne er usle. Der er ikke råd til gadebe-

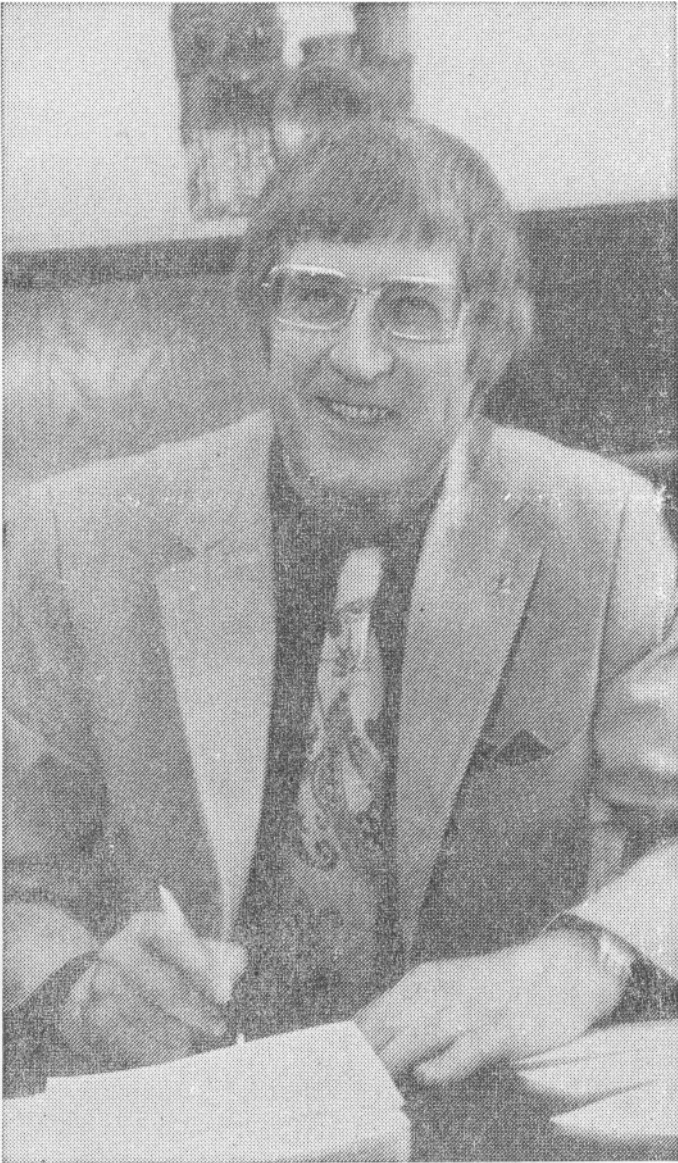
lysning. I midten af tyverne er Horsens en såre beskeden ko'stad med knapt 3000 indbyggere. Men i disse år opstår en sparetanke, som overalt finder fodfæste i den brede befolkning. I 1827 sager man at oprette en institution til at støtte sparetrangen, og der opnas kongelig bevilling til at starte en sparekasse.

Lad os gå, ?mote dr tilbage ti tiden op lytte til, hvad F. H. A. Clauswitz i 1816 bekendtgjorde i sit agitations-skrift for sparebevægelsen: „Antallet af de fattige iblandt os er meget start: At formindske det villa være en sand velgjer-ning imod dem og imod den hale stat. Vi have en talrig almues-klasse, flittig, stræbsom, vindskibelig - men næsten samme fell herske iblandt yore arbejdende klasser, som næsten overalt.

Letsindigen bortkaste de i velmagts og sundheds dage det lidet overflødige, og i alderdommen og i sygdomme fortryde de det for sildigen. Druk-kenskab, dovenskab, især blandt håndværkerne I de forste dage af ugen, indtil de have fortæret den forrlge uges arbejdsløn. Higen after stads, pynt og luksus især blandt kvindekjønnen, let-troenhed til at lane til bedrage-re møisommeligen fortjente penge for lovede store fordele eller af blot godmodighed, den fordærvelige skik at pantsætte, den skadeligste af alle lidenska-ber, spille-lyst - i det hele lyst til fornøilser og ringeagtelse for religionen ere de hovedfeil, som og i vort land bringe tusinde til fattigdommen og fortvivlelsen, og styrte dem i lastens og forbrydelsennes afgrund”.

Portofrihed spørgsmål om eksistens

I 1827 gives der I bevillinger af 15. og 29. august af Frederik VI Sparekassen for Horsens By og Omegn ret dels til at udfærdige „de beviser eller gjøre indskud, uden brug af stemplet papiir” dels til I stats-gældskassen at indbetale de gjorte indskud til et beløb af 30.000 rdl. „enten i rede søl” eller sedler eftersom bestyrerne of bemeldte sparekasse matte ønske det, halvdelen mod 5 pct.

Sparekassens nuværende leder, direktør Bojle Klavsen

og halvdelen mod 4 pct. årlig rente”.

Svaret fra regeringen var

særlige omstændigheder stillede sig i vejen for sparekassens oprettelse. Samtidig med at man til kongen havde indsendt andragende om frihed for brug af stemplet papir og ret til indbe-taling og indskud i statsgældskassen, havde man ansøgt generalpostdirektionen om portofrihed for sparekassens pengeforsendelser. For sparekassen i Horsens var dette simpelthen et spørgsmål om eksistens.

Pengeindskuddene skulle nemlig indbetales I statsgældskassen gennem. amtsstuerne, og for Horsens vedkommende Id amtsstuen ikke her i byen, men i Skanderborg, og „en

hed der det i det 1846 fornyede andragende til kongen em oprettelse af sparekassen, „at sparekassen ikke i best& når porto af pengeforsendelserne skal

ncevne, at datidens i var små og fattige, og at det var en indviklet og kostbar sag at sende penge med posten de dage.

Mændene bag den nye sparekasse

Da generalpostdirektionen ikke ville vise sig

matte planerne om oprettelse af sparekassen falde. Udviklingen gjorde imidlertid, at der blev skabt bedre basis for starten. Den sparekasse, som sogtes oprettet i 1827 var alene en sparekasse, mens den plan, man ca. tyve år efter, i 1846, lagde, omfattede oprettelse at en Spare- og Lånekasse for Horsens By og Omegn. Det er karakteristisk, at det er landboerne, der tager initiativet.

Vanskelighederne var man ikke kommet ud over. Generalpostdirektionen afslog parry an-søgningen om. portofrihed. Statsgældsdirektionen meddelte, at det i 1827 afgivne løfte om, at kassen ville modtage indtil 30.000 rdl. til forrentning henholdsvis med 5 og 4½ pct. ikke gjaldt mere. Nu ville man kun give 3½ pct. af 30.000 rdl. og 3 pct. af beløb derudover. Tran-gen vil at oprette spare- og nekasse var imidlertid så stor, at man trods alle besværligheder og efter mange forhandlin-

ger alligevel besluttede at oprette pengeinstituttet.

I begyndelsen af maj 1847 indrykkedes følgende annonce i Horsens Avis:

„Det bekendtgøres herved, at Sparekassen for Horsens Bye og Omegn træder i virksomhed fredagen den 4. juni kl. 2. Contoiret er i herr krigsråd Fischers bolig

den 1ste og 3die fredag i hver /ruined fra kl. 2 til kl. 4 eftermiddagen”. Stifterne var borgmester N. D. A. Ræder, erstatsrdd Bernth, krigsråd Fischer, agent C. W. Royer, overauditor T. Petersen, agent K. Kjeldsen, købmand C. I. Monberg, kancelliråd Chr. Hjerrild, konsul I. H. T. Finely og bagermester J. N. Seest.

I besiddelse af en af de første „contra-boger”

Horsens Sparekasse er i besiddelse af „Contra-Bog” nr. 17 og det fremgår heraf, at indehaveren af bogen selve den 4. juni 1847 har indsat 18 rigsbankdaler. Oprettelsen af kontoen er underskrevet af Seest og Fischer. Det fremgår endvidere af det gulfede klenodie, at det indestående beløb i december 1874 er blevet omregnet i kronement på 37 kr. og 18 ore.

Man lejede altså fra starten kontorlokaler i krigsråd Fischers ejendom Søndergade 14. Aret efter lejede man af borgerrepræsentant Jens Mathiasen lokale Søndergade 42. Der var åbent 1. og 3. fredag i hver maned kl. 2-4 eftermiddag for indskud og uddrag, men laneandragender derimod modtoges samme dage kl. 5 om eftermiddagen! I 1870 købte sparekassen grund ved „vejen til jernba-nen”, I dette år meddeltes, at bogholderen var til stede hver dag kl. 9-12.

Ejendommen Jessensgade 1 blev købt i 1899. I 1902 flyttede man ind i den nybyggede ejendom, tegnet af selveste Estrup, og huset betragtedes som et af byens fornemste bygningsværker. PA dette tidspunkt var indført daglig kontortid. I 1959 udvidedes ejendommen med en fløj i Levysgade. Samtidig blev sparekasselokalerne i den gamle del af bygningen fuldstændig moderniseret. Ti år senere ombyggedes 2. sal til et moderne kontorlandskab med plads til den administrative del af medarbejderstaben. Samtidig blev der lager og arkiv på 3. sal I. april sidste år fik pengeinstitut-tet navnet Horsens Sparekasse.

Dygtige og fremsynede folk i ledelsen

Udviklingen indenter Horsens Sparekasse har været meget betydelig. Det skyldes ikke mindst, at man i ledelsen altid har haft dygtige og fremsynede folk, at der star megen respekt om den jubilerende sparekasse. I 1847 led indskydernes tilgodehavende på 40.435 kr. Ti år senere var det på 1,3 mill. kr. I 1947 var beløbet vokset til 45,5 mill. ti år senere til 53,6 mill. kr., i 1967 til 107,9 mill. kr. og i 1972 er det på 192 mill. kr. Sparekassen i Jessensgade er byens ældste pengeinstitut og en af landets ældste sparekasser. Man har ti filialer samt sparebussen-

ne, en udvikling der startede i 1957 udfra ønsket om at være der, hvor kunderne er.

Formand for tilsynsrådet er i dag viceborgmester, murer Holger Sorensen, mans gdr. Peter Winther, Yding, er næstformand. Derudover har følgende sæde i tilsynsrådet: Proprietær Henning Nyborg, Bjerre, købmand C. C. Mikkelsen, kontorbestyrer Erwig Jacobsen, Ingeniør Marinus Linneberg, rektor Georg Rasmussen og direktør Bent Pedersen, alle Horsens.

Mange jubilæumsarrangementer

Sparekassedirektør er Bojle Klavsen, medens sparekassens fern prokurister er kontorchef Gunnar Petersen, ekspedition-chef Aksel Nielsen, regnskabs-og chef Berge Andersen, kredit-chef Finn Larsen og filialbestyrer Kurt Sorensen. Ialt er der beskæftiget ca. 100 mennesker. Bojle Klavsen har vist sig som en usædvanlig dynamisk leder og bar gennem årene udfoldet mange initiatives, som har været med til at styrke Horsens Sparekasses position. Hvor han er, sker der noget. 125 Ars jubilæet vil som nævnt blive markeret pa forskellig vis. PA selve dagen den 4. juni er der reception i lokalerne I Jessensgade kl. 10-13, og den 5. juni kl. 12 afleveres den belt usædvanlige gave til Horsens by, placeret 1 900 kvm. stort anlæg. Til stede vil her bl. a. være Horsens Garden og Kolding Pigegarde. Festerne for pensionisterne begynder den 6. juni, mens Egernklubben afvikler arrangementet for born den 13. juni. I forbindelse med jubilæet køres et præmielotteri. Ledelsen af sparekassen sætter meget Ind på, at jubilmet far et så værdigt og festligt forlob som muligt, og det skal nok være med til at understrege den anseelse. Horsens Sparekasse nyder i vide kredse.

P. N.

Et kig ind I det moderne ekspeditionstokale

Et festligt billede af den gamle ekspedition